

5. VULKÁNOK HASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGEINEK BEMUTATÁSA KONKRÉT PÉLDÁK ALAPJÁN

/Az itt közölt irodalmat a választott példákra vonatkozó dokumentumokkal javasoljuk kiegészíteni./

5.1. VULKÁNOKRÓL ÁLTALÁBAN

HARANGI Szabolcs: Vulkánok. A Kárpát-Pannon térség tűzhányói. Szeged, 2015. 19-325. p.

5.2. VULKÁNKITÖRÉSEK TÖRTÉNELMI, TÁRSADALMI HATÁSA

HARANGI Szabolcs: A hallgatag megszólalt. Eyjafjallajökull vulkáni kitörés tanulságai. In: Élet és Tudomány, 2010. 18. sz. 550-552., 568. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/EletEsTudomany_2010_1/?query=hallgatag%20megsz%C3%B3lalt&pg=549&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

HARANGI Szabolcs: Társadalmakat megrengető vulkáni kitörések. In: Természet Világa, 2008. II. különszám 35-38. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/TermtudKozl_2008/?query=izland%20vulk%C3%A1n&pg=906&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

HARANGI Szabolcs: Történelemformáló nagy vulkánkitörések. In: História, 2010. 4. sz. 10-20. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/Historia_2010/?query=t%C3%B6rt%C3%A9nelemform%C3%A1l%C3%B3%20&pg=113&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

HARANGI Szabolcs: Vulkáni hamufelhők fenyegethetik a technikai civilizációt.

<https://www.origo.hu/tudomany/20160512-vulkani-kitores-eghajlatvaltozas-klimaromlas-kis-jegkorszak-kozepkor-vulkanologia-vulkani.html>

5.3. KLÍMAVÁLTOZÁS

HARANGI Szabolcs: A XX. század legnagyobb vulkánkitörése: A Novarupta-Katmai kitörés 100 éve. In: Természet Világa, 2012. 8. sz. 348-352. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/TermtudKozl_2012/?query=XX.%20sz%C3%A1zad%20legnagyobb%20vulk%C3%A1nkit%C3%B6r%C3%A9se&pg=489&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

HARANGI Szabolcs: Egy vulkánkitörés, ami megrendítette a világot. A Tambora kitörésének 200. évfordulója. In: Természet Világa, 2015. 6. sz. 253-255. p.

http://epa.oszk.hu/02900/02926/00030/pdf/EPA02926_termeszet_vilaga_2015_06_253-255.pdf

HARANGI Szabolcs: Gázördögök tánca. Évekig elhúzódó vulkánkitörés Izlandon? In: Élet és Tudomány, 2014. 40. sz. 1264-1266. p.

http://epa.oszk.hu/02900/02930/00089/pdf/EPA02930_élet_es_tudomány_2014_40.pdf

HARANGI Szabolcs: Szélesebb hamufelhőként zúdult alá a perzselő halál.

<https://www.origo.hu/tudomany/20160615-vulkankitores-pinatubo-piroklaszt-ar-izzofelho-pliniusi-szakasz-sztratoszfera-vulkani.html>

KARÁTSON Dávid: Vulkanai működés és éghajlat. In: K. D.: Vulkanológia II. Bp. 2014. 203-209. p.

LÓCZY Lajos: A Krakatau-vulkán kitörése. In: Természet Világa, 1984. 3. sz. 131-132. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/TermtudKozl_1984/?query=krakatau%20vulk%C3%A1n&g=140&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

5.4. GAZDASÁGI HASZNOSÍTÁS

BABINSZKI Edit: Aranyvenyigék az óriás púpján. A tokaji Nagy-Kopasz. In: Természet Világa, 2014. 9. sz. 422-423. p.

https://epa.oszk.hu/02900/02926/00021/pdf/EPA02926_termeszet_vilaga_2014_09_422-423.pdf

ERDÉLYI István – SUGÁR Lajos – ZSEBEHÁZY György: A kő, amelyből az ember kultúrákat teremtett. In: E. I. – S. L. – Zs. Gy.: Vulkanok tövében, vulkánok tetején. Bp. 1977. 98-124. p.

FRANCIS, Peter: „Pénzkereső” tűzhányók. In: F., P.: Vulkanok. Bp. 1981. 306-343. p.

HAJDU Gábor: Vulkanikus eredetű kőzetek és ásványok mezőgazdasági jelentősége Magyarországon. Miskolc, 2017. 53 p.

<http://midra.uni-miskolc.hu/document/26685/22098.pdf>

HARANGI Szabolcs: Merre tovább, vulkanológia? A 21. század kihívásai. In: Magyar Tudomány, 2013. 8. sz. 959-979 p.

<http://www.matud.iif.hu/2013/08/09.htm>

HARANGI Szabolcs – LUKÁCS Réka: Pusztító vulkánkitörésektől a borospincéig. Évtizedek, évszázadok, évmilliók. In: Élet és Tudomány, 2008. 36. sz. 1136-1138. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/EletEsTudomany_2008_2/?query=puszt%C3%ADt%C3%B3%20vulk%C3%A1nkit%C3%B6r%C3%A9s%C5%91&pg=303&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

HESZ Marianna: A vulkán mint vízforraló. A földhő megcsapolása – izlandi módra. In: Élet és Tudomány, 2017. 26. sz. 815-817. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/EletEsTudomany_2017_1/?query=izland%20vulk%C3%A1n&pg=807&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

KÖHLER Mihály: A riolittufa (vulkáni hamu) a mezőgazdaságban. In: Biokultúra, 2012. 2. sz. 14-15. p.

<https://www.biokontroll.hu/a-riolittufa-vulkani-hamu-a-mezgazdasagban/>

MOLNÁR Ferenc: Számvetés. In: Élet és Tudomány, 1997. 2. sz. 52-54. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/EletEsTudomany_1997_1/?query=b%C3%A1ny%C3%A1szat%20vulk%C3%A1nok&pg=51&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

5.5. TURISZTIKAI HASZNOSÍTÁS

ÉRDI-KRAUSZ Erika et al.: Vulkanútúrák. Dél-Olaszország. Túrakai. Bp. 2007. 31-184. p.

HARANGI Szabolcs: Merre tovább, vulkanológia? A 21. század kihívásai. In: Magyar Tudomány, 2013. 8. sz. 959-979. p.

http://epa.oszk.hu/00600/00691/00119/pdf/EPA00691_mtud_2013_08_0959-0979.pdf

KOVÁCS János: Három kontinens küszöbén. Az Azori-szigetek. In: A Földgömb, 2001. 5. sz. 42-50. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/MTA_Foldgomb_2001/?query=Afrika%20vulk%C3%A1njai&pg=447&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

5.5.1. GEOPARKOK

NÉMETH Károly: Ahogy Némo kapitány látta volna. Cabo de Gata kőbe zárt titkai. In: Élet és Tudomány, 2012. 4. sz. 112-115. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/EletEsTudomany_2012_1/?query=Afrika%20vulk%C3%A1lnjai&pg=111&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

NÉMETH Károly: Szaúd-Arábia, a vulkánparadicsom? In: Természet Világa, 2014. 9. sz. 391-395. p.

https://epa.oszk.hu/02900/02926/00021/pdf/EPA02926_termeszeti_vilaga_2014_09_391-395.pdf

NÉMETH Károly: Tűzhányók a semmi közepén. A Wudalianchi-vulkánmező Kína határvidékén. In: Élet és Tudomány, 2016. 23. sz. 710-712. p.

https://epa.oszk.hu/02900/02930/00311/pdf/EPA02930_élet_es_tudomány_2016_23.pdf

VEREB Viktor: Azori-szigetek. Vulkáni paradicsom az Atlanti-óceán szívében. In: A Földgömb, 2019. 336. sz. 46-59. p.

https://epa.oszk.hu/03000/03037/00065/pdf/EPA03037_foldgomb_2019_ksz2_46-59.pdf

5.5.2. GEOPARKOK MAGYARORSZÁGON

HARANGI Szabolcs: Egy vulkánpark terve a Dunántúlon. In: Természet Világa, 2004. 7. sz. 322-325. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/TermtudKozl_2004/?query=kemenes%20vulk%C3%A1lnpark&pg=459&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

KARÁTSON Dávid: Kemenes Vulkánpark. In: A Földgömb, 2014. 283. sz. 69-71. p.

https://epa.oszk.hu/03000/03037/00024/pdf/EPA03037_foldgomb_2014_05_069-071.pdf

KORBÉLY Barnabás: Geoparkok Európában – és hazánkban. Születőben a Bakony-Balaton Geopark. In: A Földgömb, 2007. 2. sz. 60-69. p.

https://adt.arcanum.com/hu/view/MTA_Foldgomb_2007/?query=geopark&pg=161&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.com/hu/adt/hozzaferesi-pontok/>

SZIGETI Ferenc Albert: Bazaltbiznisz. Bányavidékből geopark. In: A Földgömb, 2020. 342. sz. 78-86. p.

https://epa.oszk.hu/03000/03037/00069/pdf/EPA03037_foldgomb_2020_07-08_78-85.pdf

TELBISZ Tamás: Oszlopos szent, felfújtt hólyag, levendulaillat. In: A Földgömb, 2019. 337. sz. 74-87. p.

https://epa.oszk.hu/03000/03037/00063/pdf/EPA03037_foldgomb_2019_11-12_74-87.pdf

5.6. VULKÁNOK - LEGENDÁK

HARANGI Szabolcs: Tűz által vízből. Újszülött szárazföldek. In: Természet Világa, 2014. 5. sz. 201-204. p.

https://epa.oszk.hu/02900/02926/00017/pdf/EPA02926_termeszeti_vilaga_2014_05_201-204.pdf

HARANGOZÓ Miklós: VulkanSág legendái. Celldömölk, 2020. 3. p.

HÉDERVÁRI Péter: Évezredek, vulkánok, emberek. Bp. 1981.

Afrika, a Közel-Kelet, Elő-Ázsia és India. 189-222. p.

Az amerikai kontinensek. 155-187. p.

A Csendes-óceán déli szigetvilágának mítoszai. 39-57. p.

A Földközi-tengeri kultúrkör és Európa egyéb területei. 223-251. p.

Hawaii vulkánlegendák. 11-38. p.

Indonézia és a Fülöp-szigetek. 59-80. p.

Legendák és legendaszerű megfigyelési tények-Japánból és máshonnan. 81-87., 133-141. p.

Vulkán legendák. Mítoszok és legendák Földünk működő és kialudt tűzhányóiról

<http://vulkanlegenda.blogspot.com/>

Összeállította:
Tóthné Gyuricza Ágnes